

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

L. Annæi Senecæ Philosophi Opera, Qvæ Exstant Omnia

Seneca, Lucius Annaeus <Philosophus>

Antverpiæ, 1605

Epist. XXXIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53700)

vagis cogitationibus agitata mens, tandem resistat, & certa sit: ut placeat sibi, & intel- A
lectis veris bonis, quæ 4 simul intellecta sunt, possidentur, ætatis adiectione non egeat.
Ille demum necessitates supergressus est, & exauctoratus ac liber, qui vivit vitâ peractâ.

EPIST. XXXIII.

NEGAT sententias aut chrias è Stoicis excerpendas. Primum, quia omnia plena talibus
& densa sunt: deinde quia turpe, cum auctore semper loqui. Nostra faciamus, & vitâ præ-
feramus.

DESIDERA S his quoque epistolis, 1 sicut prioribus, adscribi aliquas voces 2 no-
strorum procerum. Non fuerunt circa flosculos occupati: totus contextus illo-
rum virilis est. inæqualitatem scias esse, ubi quæ eminent, notabilia sunt. Non est admira- B
tioni vna arbor, ubi in eandem altitudinem tota silva surrexit. Eiusmodi vocibus re-
ferta sunt carmina, refertæ historiæ. Itaque nolo Epicuri illas esse existimes: publice
sunt, & maximè nostræ. Sed in illo magis annotantur, quia raræ interveniunt, quia 3 in-
speratæ, quia mirum est aliquid fortiter dici ab homine mollitiam professo. Ita enim
plerique iudicant. apud me verò Epicurus est & fortis, licet 4 manuleatus sit. Fortitudo,
& industria, & ad bellum prompta mens, 5 tam in Persas quàm in 6 altè cinctos cadit.
Non est ergo quòd exigas 7 excerpta, & repetita: continuum est apud nostros, quidquid
apud alios excerpitur. Non habemus itaque 8 ista odorifera, nec emptorem decipi-
mus, nihil inuenturum cum intrauerit, præter illa quæ in fronte suspensa sunt. Ipsi per-
mittimus, unde velint sumere exemplar. Puta nos velle singulares sententias ex turbâ
separare: cui illas adsignabimus? Zenoni, an Cleanthi, an Chryssippo, an Panætio, an
Posidonio? Non sumus sub rege: sibi quisque se vindicat. apud istos quidquid dicit
9 Hermachus, quidquid 10 Metrodorus, 11 ad vnum refertur. Omnia quæ quisquam C
in illo

4. SIMVL INTELLECTA SVNT.] Nam in indi-
cio & habitu optima Mentis est Beatitudo: qui mo-
mento contingit, purgatâ & perfectâ Ratione. Vide
aliquid eadem Dissert. III. in fine

EPIST. XXXIII. I. SICVT PRIORIBVS.]
Ergo abiunctæ sunt, & disparatæ? apparet: & velut
ex intervallo scriptas, aut libris potius diuisas. Dixi
in Præloquio.

2. NOSTRORVM PROCERV.] Stoicorum,
sicut antea Epicuri ferè.

3. INSERATÆ.] Veteres, inspectæ, aut inspe-
ctatæ. Legerem, inaspectatæ.

4. MANVLEATVS SIT.] Notum tunicas chiro-
dotas, siue manicatas, mulierum aut mollium fuisse.
Viri brachijs nudis incedebant. Virgilius itaq; obicit.
Ettunicæ manicas, & habent redimicula mi-
tras.

Agellium lib. VII. cap. XII. vide. Simile in De Vit.
beat. cap. XIII. Hoc est tale, quale vir fortis stola
indutus Tale vel asperius de Epicuro & affectis, Ar-
cesilaus, qui interrogatus, Cur ex alijs sectis ad Epi-
curam transirent multi, nemo ex illis ad alias?
Nam, inquit, ex viris Galli fiunt (enirati) ex Gal-
lis viri numquam.

5. TAM IN PERSAS.] Qui fluxâ & solutâ
veste: sed iudem militares. Ammianus XXI. Aded
autem dissoluti sunt, & artuum laxitate, vagoque
incessu iactitantes se, ut effaminatos existimes,
cum sint acerrimi bellatores.

6. ALTE CINCTOS.] Quod militum Ro-
mæ, item strenuorum aut ætiosorum erat. Virum-
que habitum Horatius tangit:

Malthinus tunicis demissis ambulat: est qui
Inguen ad obscænum subductis vsq; factus.
Alibi noster, de Mecanate: Putes altè cinctum
dixisse.

7. EXCERPTA ET REPETITA.] Intelligitne
Repetita, laudabilia & quæ solent lectione iterari,
an quia etiam inter legendum ad ea dici solet, Repe-
te? Hoc puto: nisi Repetita, quasi diuisa & in locos
suos partita, possis legere.

8. ISTA ODORIFERA.] Licebat, & dece-
bat, in textu poni vocem libris aliquot assertam, ocu- D
liferia, siue oculiferia: nam veritas ita est, & senten-
tia posita. Non habemus nos, inquit, ut in tabernis,
exposita quadam cum titulis, aut per se splendens,
quæ oculos feriant, & transeuntes ad emendum ali-
ciunt: non habemus: sed pariter ubique decor & bo-
nitas est. Vox autem apud facta, quia talibus, ut ipse
loquitur (epist. LXXXVIII.) imperitorum feriuntur
oculi: iterumq; alibi: Splendore imperitorum
verberant oculos.

9. HERMACHVS.] Successor Epicuri in scholâ.

10. METRODORVS.] Inter nobiles eiusdem ami-
cos & discipulos.

11. AD VNVM.] Epicurum.

A in illo contubernio locutus est, vnius ductu & auspiciis dicta sunt. Non possumus, inquam, licet tentemus, ex tantâ rerum æqualium copiâ, aliquid educere.

Pauperis est numerare pecus.

Quocumque miseris oculum, id tibi occurrit quod eminere posset, nisi inter paria legeretur. Quare deponere istam spem, posse te summam degustare ingenia maximorum virorum: tota tibi inspicienda sunt, tota tractanda. Res geritur, & per lineamenta sui ingenij opus necitur, ex quo nihil subduci sine ruinâ potest. Nec recuso, quo minus singula membra, ¹² dummodo in ipso homine, consideres. Non est formosa, cuius crus laudatur aut brachium, sed illa cuius vniuersa facies admirationem singulis partibus abstulit. Si tamen exegeris, non tam mendicè tecum agam: sed plenâ manu fiet. Ingens eorum turba est passim iacentium: sumenda erunt, non colligenda. Non enim excidunt, sed fluunt perpetua, & inter se connexa sunt. Nec dubito, quin multum conferant rudibus adhuc, & ¹³ extrinsecus auscultantibus. Faciliùs enim singula insidunt
B circumscripita, & carminis modo inclusa. Ideò pueris & sententias ediscendas damus, & has quas Græci ¹⁴ Chrias vocant: quia complecti eas puerilis animus potest: quia plus adhuc non capit certi profectus. Viro captare flosculos turpe est, & fulcire se notissimis & paucissimis vocibus, & memoriâ stare. Sibi iam innitatur, dicat ista, non teneat. Turpe est enim seni aut prospicienti senectutem, ex commentario sapere. Hoc Zeno dixit. tu quid? Hoc Cleanthes. tu quid? quousque ¹⁵ sub alio moueris? & impera, & dic, quod memoriæ tradatur: aliquid & de tuo profer. Omnes itaque istos nunquam auctores, semper interpretes, sub alienâ vmbra latentes, nihil puto habere generosi, nunquam ausos aliquando facere, quod diu didicerant. Memoriam in alienis exercuerunt. Aliud est, meminisse: aliud, scire. Meminisse, est rem commissam memoriæ custodire. At contrâ scire, est & sua facere quæque, nec ab exemplari pendere, & toties ad magistrum respicere. Hoc dicit Zeno, ¹⁶ hoc Cleanthes. Aliquid intersit inter te, & librum. quousque disces? iam & præcipe. Quid est, quare audiam, quod legere possum?
C Multum, inquit, viua vox facit. non quidem hæc, quæ alienis verbis commodatur, & ¹⁷ actuarij vice fungitur. Adice nunc, quod isti qui ¹⁸ numquam tutelæ suæ fiunt, primum in eâ re sequuntur priores, in quâ nemo non à priore desciuit: deinde in eâ re sequuntur, quæ adhuc quæritur. numquam autem inuenietur, si contenti fuerimus inuentis. Præterea qui alium sequitur, nihil inuenit, imò nec quærit. Quid ergo? non ibo per priorum vestigia? ego verò utar viâ veteri: sed si propiorem planioremque inuenero, hanc muniam. Qui ante nos ista mouerunt, non domini nostri, sed duces sunt. Patet omnibus veritas, nondum est occupata: multum ex illâ etiam futuris relictum est.

12. DVMmodo IN IPSO.] *Putarem, quomodo.*

13. EXTRINSECVS AVSCULTANTIBVS.] *Qui ad penetrabilia nondum admissi: allusumq, ad libros & auditores & ortus.*

14. CHRISAS VOCANT.] *Concinna aliqua dicta, aut facta. Vt, Crates dixit, Caue cum homine malo loquere. Facti, vt: Crates cum indoctum puerum vidisset, pædagogum eius percussit. Vide Fabium lib. 1. cap. xv.*

15. SVB ALIO MOVERIS?] *Alieno nutu iussuque reueris?*

16. HOC CLEANTHES.] *Profusus his gemina Epictetus apud Arrian. lib. 11. Dissert. XIX. Diodorus illa dixit, & Cleanthes, & Chrysippus: tu verò quid? Non in eo elaborasti, vt Decretum ali- quod tuum faceres: atque ita nihil à Grammati-*

co differs. Quis fuit Hectoris pater? Priamus. Qui fratres? Alexander, & Deiphobus. Quæ mater? Hecuba. Historiam hanc accepi: à quo? ab Homero. Similis tu, qui conuiuas, cum vanissimus sis, enumerandis scriptoribus, attonitos reddis. Deinde etiam addit: Age, Stoicum aliquis mihi ostendat, si habetis. Vbi is est? Nam qui Stoicos sermunculos edisserat, mille dabit: sed volo Stoicum. Quis ergo is est? vt Phidiam statuam dicimus, ad artem Phidiæ exactè factam: ita illum mihi ostendite, ad ea quæ profitemini dogmata expressum.

17. ACTVARIJ VICE.] *Ita dicuntur, qui Acta excipiunt & scribunt. Vide me ad Annaleu Taciti v. si lubet.*

18. NYMOYAM TVTELÆ SVÆ.] *Alieni semper arbitrij, vt pupilli.*